

Mökkiläisen on pakko liittyä jätehuollon asiakkaaksi

Viranomaisen voi määrätä uhkasakon, jos kiinteistön haltija ei kehotuksesta huolimatta liity jätehuollon piiriin. Jättemaksua vastustavalle jää vain harvoja keinoja.

Hannu Toivonen

● Monelle talon tai mökin ostaneelle saattaa tulla yllätyksenä, että myös vapaa-ajan asunto pitää liittyä jätehuollon piiriin.

Näin kävi Sisä-Suomessa asuvalle miehelle, joka oli hankkinut omakotitalon vapaa-ajan käyttöön. Hän koki, ettei tarvitse maksullista jätteiden kuljetuspalvelua, koska mökillä viikonlopun aikana syntyvät vähäiset roskat ja biojätteet kulkivat helposti pienessä pussissa vakinaisen asunnon jäteastiaan.

Mökin omistajan postiluukusta tipahti kuitenkin Pirkanmaan jätehuollon ukaasi, jossa vaadittiin jätehuoltoon liittymistä.

"Liittyminen on tehtävä kuu-kauden kuluessa kirjeen päiväyksestä. Muussa tapauksessa asia siirretään jätehuoltoviranomaisen käsiteltäväksi", kirjeessä luki.

Tulevaa asiakasta alkoi uhkaavan sävyn lisäksi ihmetyttää, onko jätehuollossa tosiaankin voimassa pakkoasiakkuus.

KUNTALIITON erityisasiantuntija **Tuulia Innala** vahvistaa, että Pirkanmaan jätehuolto on oikeassa: asukkaalla on velvollisuus liittyä jätehuollon piiriin. Tämä koskee niin vakinaisia kuin vapaa-ajan kiinteistöjä.

– Lähtökohtaisesti jätehuollosta ei voi vapautua, se on perusjuttu ja siihen on velvollisuus liittyä. Määräyksen taustalla on se, että sillä halutaan estää roskaantumista ja laittomien kaatopaikkojen syntymistä, Innala kertoo.

Asia on kirjattu jätelakiin. Sen mukaan kunnan tehtävänä on järjestää vakituisten ja vapaa-ajan asuntojen jätteiden kuljetus ja käsittely. Kiinteistön haltijan vastuulla on puolestaan liittyä jätehuollon asiakkaaksi ja järjestää jätteen vastaanottoaika.

Innalan mukaan poikkeuksena voi olla ainoastaan, jos kiinteistön alueella on vain purkukuntoisia rakennuksia tai jos rakennuksia ei ole lainkaan.

Hän muistuttaa, että kaikkien jätteiden käsittely omatoimisesti on mahdotonta toteuttaa niin, että se täyttää kaikki normit ja säädökset. Tarkoilla määräyksillä on myös tarkoitus estää, ettei metsiin tai teiden varsille tehdä omatoimisesti laittomia kaatopaikkoja. Tällaisia on ollut Suomessa aikoinaan aika paljon, ja monessa maassa liikkueissa vastaavia voi nähdä nykyään.

Alueesta riippuen jätteiden keräysastia on joko asukkaan oma

ERIKA AHOPELTO

JÄTEHUOLTOMÄÄRÄYKSISSÄ määritetään kunnan ja kiinteistön haltijan velvollisuudet. Pakollinen liittyminen maksullisen jätehuoltopalvelun asiakkaaksi voi tulla yllätyksenä.

HINNAT

Jätehuolto maksaa

● Jätehuollon maksut vaihtelevat kunnittain ja ne riippuvat myös siitä, onko kiinteistön haltijalla oma tyhjennettävä astia vai onko tämä liittynyt aluekeräyspaikan käyttäjäksi.

● Esimerkiksi Kiertokaari Oy:stä kerrotaan, että vain kesäkäytössä olevan mökin jäteastian tyhjennys 2–3 kertaa kesässä maksaa Oulun seudulla halvimmillaan noin 20–30 euroa. Yritys vastaa Oulun ja kahdeksan lähialueen kunnan jätehuollosta.

● Lounais-Suomen jätehuollon mukaan Varsinais-Suomessa vapaa-ajan asunnon jäteastian tyhjennys maksaa 6–13 euroa kerralla. Kiinteistön haltija voi määrittää astian tyhjennysvälin, joka on vähintään kerran vuodessa. Lisäksi kuluja tulee jonkin verran jäteastian vuokrasta tai ostamisesta.

tai sen tarjoaa kunnan jätelaitos tai jätteenkuljetusyritys. Osa kiinteistöistä voi liittyä myös sekajätteen aluekeräyspaikan käyttäjäksi, jos sellaisia on tarjolla.

MUTTA MINKÄ TAKIA pientä roska- tai biopussia ei voi kiikuttaa mökiltä vakinaisen asunnon jäteastiaan? Käytäntö kuulostaa helpolta ja yksinkertaiselta.

Se on periaatteessa laitonta, Innala vastaa.

Jossain tapauksissa käytäntö

voi olla laillinen, jos vapaa-ajan ja vakituisten asunnon välinen matka on lyhyt.

– Etäisyys on ratkaiseva tekijä.

Kunnallisissa jätehuoltomääräyksissä on usein määritelty enimmäisetäisyys vakitukselle ja vapaa-ajan asunnolle, jolloin jätteiden kuljettaminen mökiltä omaan kotiin on sallittua. Määräys vaihtelee kunnittain, mutta se on usein 5–15 kilometriä, hän kertoo.

Määräyksen tarkoituksena on estää jätteiden päätyminen luontoon tai jonkun muun vastuulle. Mökiltä kotiin palaavalle voi tulla houkutus heittää tavaratilaissa haiseva roskapussi kotimatkan varrella levähdyspaikan tai johonkin muuhun vastaan tulevaan jäteastiaan. Tällöin väärä taho joutuu jätehuollon maksajaksi.

Edelleen asiakas kysyy, miksi häntä epäillään etukäteen rötökistä, jollaisia ei tulisi mieleenkään tehdä.

VAIKKA SÄÄDÖKSET jätehuoltoon liittymisestä ja roskien omatoimisesta kuljettamisesta ovat tiukat, on niissä myös pientä joustovaraa. Omakotitalon tai mökin jätteen keräystä koskeviin määräyksiin voi saada lievennystä kahdella tavalla, Innala kertoo.

Ensinnäkin jäteastian tyhjennyksen voi saada jätehuoltoviranomaiselta määräaikaisten keskeytyksen, jos kiinteistön haltija on esimerkiksi useita kuukausia lomalla tai muuten poissa asunnolta. Tässäkin asiassa määräykset vaihtelevat kunnittain, joten asiasta on syytä kysyä omasta kunnasta.

Mökin omistajalla on mahdollisuus keskeyttää jätteiden nou-

to talviajaksi, jos kyseessä on ainoastaan kesäkäyttöön soveltuva mökki.

Myös roska-astioiden tyhjennysväliin voi vaikuttaa. Innalan mukaan tavallinen roska-astian tyhjennysväli omakotitaloissa on kaksi viikkoa. Jos omakotitalossa asuva kompostoi biojätteet ja lajittelee hyötyjätteet, tyhjennysvälin voi saada pidennettyä esimerkiksi neljään viikkoon.

– Harvemmin asutuilla alueilla tyhjennysvälin voi pidentää kahdesta neljään, kuuteen, kahdeksaan tai jopa 12 viikkoon. Nyrkkisääntö on, että tyhjennys on tehtävä vähintään muutaman kerran vuodessa.

Samalla seudulla asuvat tai esimerkiksi tiekunnan osakkaat voivat hankkia myös yhteisen jäteastian.

YMPÄRISTÖN roskaantumisen ja pilaantumisen estämistä pidetään erittäin tärkeänä asiana, joten jätemääräysten laiminlyönnille on määritelty seuraamukset.

– Jos kiinteistön haltija ei kehotuksista huolimatta toimi niin kuin on pyydetty, asia siirtyy yleensä valvontaviranomaisen käsiteltäväksi. Se on yleensä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Innala kertoo, että viranomaisen voi määrätä jätelakia laiminlyöneelle uhkasakon tai mahdollisesti laiminlyöntimaksun. Käytäntö on kuitenkin hyvin harvinaisen.

– Uskon, että tämä on aika äärimmäinen menettely. Yleensä suurin osa ihmisistä toimii kehotuksen mukaan, jos he sellaisen saavat.

Jätehuolto herättää tunteita

Hannu Toivonen

Varsinais-Suomi Turun saaristoon on suosittua mökkialuetta, jossa on kymmeniätuhansia vapaa-ajan asuntoja.

Lounais-Suomen jätehuollon asukaspalvelupäällikkö **Cati Huhta** kertoo, että mökkiläisiltä tulee silloin tällöin tiedusteluja siitä, miksi heidän pitää liittyä jätehuollon asiakkaaksi, vaikkei heillä synny jätettä. Kyselyjen määrä on tosin vähentynyt vuosien varrella.

– Ihmiset ovat ymmärtäneet, että jätehuollosta täytyy pitää huolta ja että se pitää hoitaa vastuullisesti, Huhta kertoo.

Jätehuolto on silti asia, joka herättää voimakkaita tunteita vuodesta toiseen. Huhtan mukaan jotkut ihmiset kokevat velvollisuuden epäoikeudenmukaisena, koska heille ei synny omien sanojensa mukaan jätettä.

Huhta myöntää, että joissain tapauksissa jätteen kuljettamisesta syntyvät maksut eivät jakaudu oikeudenmukaisesti.

Satunnaisesti saaristomökkiä käyttävä henkilö voi joutua liittymään aluekeräyspaikan asiakkaaksi, koska jätehuoltoa ei voida järjestää omalla astialla saari-kiinteistöille. Tällöin hän joutuu maksamaan saman jätehuollon vuosimaksun kuin toinen henkilö, joka käyttää aluekeräyspaikan roska-astioita jatkuvasti.